

Juridisk analyse knyttet til FNs barnekonvensjons tilleggsprotokoll om individklagerett

Regjeringen har besluttet at det skal igangsettes en juridisk analyse for å belyse fordeler og ulemper ved eventuell norsk tilslutning til FNs barnekonvensjons tilleggsprotokoll om individuell klagerett (heretter: protokollen).

Justisdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Utenriksdepartementet har utarbeidet følgende mandat for en slik analyse:

Mandat

Bakgrunn:

FNs konvensjon om barns rettigheter ble vedtatt i 1989 og trådte i kraft i 1990. Norge ratifiserte konvensjonen i 1991. I 2003 ble barnekonvensjonen, sammen med konvensjonens to første tilleggsprotokoller,¹ inkorporert i menneskerettsloven av 21. mai 1990 (nr. 30), med forrang foran annen norsk lovgivning, jf. menneskerettsloven § 2.

Overvåkingen av statens etterlevelse av deres forpliktelser under konvensjonen skjer hovedsakelig gjennom barnekomiteens eksaminasjon av statenes periodiske rapporter, jf. barnekonvensjonens artikkel 44. En tilleggsprotokoll om en individklageordning ble vedtatt ved konsensus under FNs 66. Generalforsamling den 19. desember 2011 og åpnet for undertegning den 28. februar 2012. Norge har ikke undertegnet protokollen.

Utrederens oppgaver:

1. Synliggjøre fordeler og ulemper ved eventuell norsk tilslutning til protokollen, herunder å analysere langsiktige rettslige, administrative og økonomiske konsekvenser, uten å gi noen konkret tilrådning.
2. Redegjøre for protokollens innhold og retts tekniske oppbygning. Herunder redegjøre for graden av skjønnsmargin som ligger i barnekonvensjonens materielle bestemmelser og vurdere virkningen av tilslutning for handlingsrommet til norske myndigheter på ulike nivåer.
3. Redegjøre for klageorganet, FNs barnekomité, med vekt på sammensetning, saksbehandling og formell og reell kompetanse.
4. Vurdere hvilke rettigheter i konvensjonen det særlig kan ventes klagesaker om, samt hvilke implikasjoner en internasjonal overprøving av disse spørsmålene i forbindelse med mulige individklagesaker mot Norge eventuelt vil kunne ha nasjonalt. Vurderingstemaet bør blant annet være saker på helse-, sosial og trygdefeltet, opplæringsfeltet og utlendingsfeltet.
5. Redegjøre for et utvalg av land om deres vurdering av protokollen og spørsmål om egen tilslutning.

¹ Valgfri protokoll av 25. mai 2000 om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi og valgfri protokoll av 25. mai 2000 om barn i væpnet konflikt.

6. Påpeke eventuelle lovendringer som vil være nødvendige som følge av tilslutning, herunder om barns selvstendige klagerett må ivaretas på en annen måte i det norske rettssystemet enn i dag.
7. Synliggjøre norske interessenters vurdering av fordeler og ulemper ved eventuell tilslutning, herunder norske sivilsamfunnsorganisasjoner og Barneombudet.

Øvrige forutsetninger

Det opprettes en interdepartemental referansegruppe for utredningen, med deltakelse fra Utenriksdepartementet (UD), Barne-, Likestillings-, og Inkluderingsdepartementet (BLD) og Justisdepartementet (JD) som skal tilrettelegge for innhenting av synspunkter fra det norske sivilsamfunnet og med annen informasjonsinnhenting etter forespørsel fra utrederen. Gruppen skal ikke ta del i selve utredningsarbeidet.

Tidsplan

Den juridiske analysen skal avgis innen 31. mai 2013 og leveres i form av en rapport til Utenriksdepartementet.